

Titel: Forste Underafdeling.

Citation: "Forste Underafdeling.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e49815.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Forste Underafdeling.

Om Fuldbyrdselsen af Domme, der ikke lyde på Udredelsen af Penge.

I § 451 opstilles i Henhold til det ovenfor Anførte den Hovedregel, at Exekutionen af en Dom, hvorved der er pålagt Domsældte en anden Adelse end Penge, sker derved, at Domhaverens Interesse i Dommens Efterkommelse anflåes i Penge, hvorefter Beløbet inddrives, selvfølgelig dog kun, forsåvidt ikke en efter Dommens Afsigelse indtrådt, Domfældte utilregnelig Umulighed eller andre lignende Omstændigheder have befriet Domfældte uden tillige at medføre Erstatningspligt for ham. Når der fra Dømfældtes Side fremkommer en Indsigelse af dette Indhold, vil Fogden have at tage den under Påkjendelse ligesom ellers, når Domfældte påstår, at en efter Dommens Afsigelse indtrådt Kjendsgjerning, f. Ex. en Opfyldelse eller Betaling, har frigjort ham. Nærmere Regler om, hvorledes der bliver at forholde, når Domfældte påstår, at Dommens Opfyldelse er ham umulig, uden at Forholdet dog er et sådant, at han frigjøres for Erstatningspligt, — et Forhold, som er udførlig behandlet i Fcd. 6te April 1842 § 7 — blive efter Udkastets System unødvendige; thi når Umuligheden ikke ophæver Domfældtes Forpligtelse i det Hele, kan den ikke være til Hinder for, at der gøres Exekution for det Beløb, hvortil Domhaverens Interesse i Dommens Opfyldelse anslåes.

Efter Udkastets System vilde det selvfølgelig være det Heldigste, om Størrelsen af Domhaverens Interesse altid kunde være bestemt i Dommen. Dette vil også meget ofte kunne ske, og Udkastet har ved en Udtalelse i § 451 2det Stykke givet Parterne Anvisning på under Domssagen at nedlægge de i så Henseende nødvendige subsidiære Påftande, Imid

lertid vil der være adskillige Tilfælde, i hvilke Interessens Størrelse ikke ret vel kan bestemmes i Dommen. Undertiden ville de fornødne Oplysninger enten slet ikke kunne tilvejebringes allerede på dette Trin af Sagen, eller i al Fald kun med en Bekostning og Ulejlighed, som Sagsøgeren ikke ønsker at underkaste sig, førend han veed, om han overhovedet får sig Noget tilkjendt hos Indstævnte. Undertiden ville Parterne selvfølgelig også uden nogen i Tilfældets Beskaffenhed liggende Grund, alene af Misforftåelse, Forsømmelse eller desl., undlade at nedlægge de fornødne subsidiære Påstande. I alle fådanne Tilfælde må der åbnes Adgang til at få Interessens Størrelse fastsat efter Dommens Affigelse. Efter den fransk-rhinske og den hannoverske Proces må Domhaveren for at opnå dette henvende sig til Retten, i Reglen den Ret, som har pådømt Sagen, men denne Ordning, som åbenbart medfører et uheldigt og for Domhaveren ofte betænkeligt Ophold af Sagen, hænger sammen med, at Exekutionen efter disse Processystemer, som ovenfor anført, udføres af en underordnet Betjent, der ikke har nogen Jurisdiktion. Vi befinde os her netop på et af de Punkter, hvor der vil vise sig at være væsentlige Fordele forbundne med, at Exekutionen hos os udføres af en selvstændig judiciel Embedsmand, Fogden, idet Interessens Fastsættelse da vil kunne henlægges til ham og finde Sted under selve Exekutionsforretningen. Ved at ordne Forholdet på denne Måde har Udkastet tilvejebragt en langt større Betyggelse for Domhaveren, end der vilde opnåes, hvis han i det omhandlede Djemed skulde anlægge en ny Domssag. Han vil nemlig efter Udkastets Ordning kunne bane sig Adgang til Exekution for det ham tilkommende Pengebeløb så hurtigt, som det efter Omstændighederne er muligt at få Interessens størrelse fastsat, og på samme Tid, som Sikkerheden for Domhaveren således stiger, voxer også Trykket på Domfældte; thi når Interessens Størrelse først er blevet fastsat og Beløbet inddrevet, kan Domfældte ikke mere blive frigjort ved at opfylde den oprindelig skyldige Præstation, og Bevidstheden herom vil i mange Tilfælde være en langt virksom-

mere Spore for ham til at yde den oprindelig skyldige Præstation inden Fuldbyrdselsfristens Udløb end efter det gamle System Frygten for Inddrivelse af Tvangsmulκτηne. Forsåvidt man vilde mene, at Udkastet ved at henlægge Interessens Ansættelse til Fogden prisgiver Domfældte, idet han ikke under en Fogedprocedure har tilstrækkelig Lejlighed til at varetage sit Tarv, må hertil bemærkes, at Udkastet føreskriver, at Fogden såvidt muligt skal tilkalde Domfældte under Forretningen — videre end til „såvidt muligt" har man af Hensyn til den store Vigtighed, det kan have for Domhaveren hurtigt at få Exekution, ikke turdet gå —, og at der altså er åbnet ham Adgang til at fremkalde en summarisk Forhandling angående Interessens størrelse. Men hertil kommer som Hovedbetragtning, at Domfældte i al Fald gennem Anvendelse af Retsmidler imod Exekutionen vil kunne bane sig Adgang til ved Landsretten fuldstændig at oplyse Sagen. Denne sidste Betragtning må der tillægges såmeget større Vægt, som det, hvis man vilde henvise Domhaveren til at få Interessens størrelse bestemt under en ny Domssag, netop i alle Tilfælde, hvor Sagens Gjenstand overstiger

400 Kr., vilde blive Landsretten, ved hvilken denne nye Sag vilde være at anlægge. Det synes derfor at være et Fortrin ved Udkastet, at det giver Adgang til en Afgjørelse af Spørgsmålet ved Fogedretten, ved hvilken Parterne dog ofte ville blive stående, og den hele Ordning kan i al Fald på ingen Måde siges at gå Domfældte for nær, så meget mindre som det efter Dommens Afsigelse må ansees givet, at han har gjort sig skyldig i retsstridig Forhaling med sin Forpligtelses Opfyldelse, hvorfor han ikke kan beklage sig over, at der føreløbig gjøres Udlæg hos ham for dm af Fogden fastfatte Sum; ved at anvende Retsmidler imod Udlægsforretningen kan han jo standse Auktionen og derved hindre Salget af de udlagte Ejendele. Forsåvidt man endelig mod at henlægge den heromhandlede Afgjørelse til Fogden vilde indvende, at dette er mindre hensigtsmæssigt af den Grund, at en egentlig Bevisførelse angående Skadens størrelse ikke vel kan føregå

ved Fogedretten, bliver at bemærke, at Dommerens (Fogdens) Stilling ved Ansættelsen af Erstatningers Størrelse efter Udkastet skal være en anden end efter den nugældende Lovgivning. Udkastet har nemlig sluttet sig til den Anskuelse, som i den nyere Tid i andre Lande har samlet de fleste Stemmer for sig, nemlig, at der med Hensyn til Fastsættelsen af Erstatningers Størrelse bør gives Dommeren et frit Skjøn, således at det ikke med Nødvendighed kræves, at den Skadelidende ved Vidner eller Ed skal tilvejebringe et fuldstændigt Bevis for Skadens Omfang og Størrelse. Der synes heller ikke at kunne være nogen Tvivl om, at Dommerens skjøn, i fornødent Fald under Bistand af udmeldte sagkyndige Mænd, frembyder større Garanti end et Skjøn af uvillige Mænd, især når disse, som efter vor Retspraxis, handle aldeles på egen Hånd uden nogen Ledelse eller Kontrol fra Rettens Side. Ved at fastholde, at den Erstatningsøgende skal tilvejebringe et sædvanligt Bevis for Skadens Størrelse, begunstiger man utilbørligt den Skadegjørende. Efter det af Udkastet således antagne System vil en egentlig Bevisførelse ikke ofte vise sig nødvendig, men Fogden vil, som i § 451 forudsat, i Reglen med Vidnernes Bistand eller i al Fald ved Hjælp af udmeldte Sagkyndige, som aflægge Ed for ham, kunne føretage Ansættelsen ifølge sit frie Skjøn og uden at være bundet ved Vidnernes eller de Sagkyndiges Anskuelse, hvorved det efter Udkastet bliver at iagttage, at han i Tvivlstillfælde hellere stal fastsætte Erstatningen rigeligt end udsætte Domhaveren for at lide noget Tab ved, at Dommen ikke efterkommes. Ved det Anførte bliver derhos at bemærke, at hvis Domhaveren vælger at anlægge Straffesag imod Domfældte, fordi denne modvillig har undladt at efterkomme Dommen, vil han ifølge sidste Stykke af § 451 under denne Sag kunne få det ham tilkommende Pengevederlag bestemt i Forbindelse med, at Straf idømmes.

I §§ 452—454 omhandles de Tilfælde i hvilke Domme, som ikke lyde på Penge, kunne fuldbyrdes af Fogden efter deres umiddelbare Indhold. I Overensstemmelse med Forholdets Natur kan dette efter Udkastet ikke

blot finde Sted, hvor Exekutionen går ud på at sætte Domhaveren i Besiddelse af en bestemt Ting, som førefindes under Forretningen; men der nævnes i § 454 endnu nogle andre Tilfælde, i hvilke det ved Dommen tilsigtede retlige Formål i fornødent Fald fuldstændig kan fyldestgøres ved Fogdens Foranstaltning. Når således en Person, som ved Dom er kjendt pligtig til at udstede et Skjøde, et Pantebrev, en Kvittering, underskrive en Lejekontrakt eller desl., undlader at efterkomme denne sin Forpligtelse, nåes det retlige Formål med Dommen på den simpleste og naturligste Måde derved, at Fogden udfærdiger Dokumentet på Domfældtes Vegne og med bindende Virkning for ham. Dette bliver navnlig klart, når man betragter, hvorledes Forholdet stiller sig ved Domme, som tilpligte en Person at udlevere en rørlig Ting; her vil Ingen være i Tvivl om, at Fogden ved at udlevere Tingen til Domfældte tillige kan overføre Ejendomsretten til ham. Men der er ingen Grund til, at der ikke skulde tilkomme Fogden en lignende Myndighed, når Talen er om Retsforhold, til hvis fuldstændige Stiftelse en skriftlig Udfærdigelse er nødvendig; også her må Fogden kunne udøve den til Retsforholdets Stiftelse eller Sikring nødvendige Virksomhed ved at udstede et Skjøde, et Pantebrev eller desl. Iøvrigt vil Sagsøgeren undertiden endog kunne stille sin Påstand således, at selve Dommen kan træde i Stedet for den Legitimation for et Retsforholds Stiftelse eller Ophør, som han er berettiget til at fordre udstedt af Indstævnte, i hvilket Tilfælde enhver Gxekution af Dommen bortfalder. Dette vil fåledes gjælde, når en Lejetager stævner Udlejeren til at underskrive en Lejekontrakt af et vist Indhold. Her må Sagsøgeren kunne få udtalt i Dommen, at Indstævnte har indgået en sådan Lejekontrakt, og denne Dom vil da i det Hele, såsom med Hensyn til Thinglæsning, kunne træde istedetfor den skriftlige Lejekontrakt. På lignende Måde vil Forholdet kunne stille sig, når Cessionarius, som allerede er blevet Ejer af Gjældsrevet, søger Cedens til at udfærdige en lovførmelig Transport, og når en Kjøber, som er blevet Ejer af den kjøbte Ejendom,

søger Sælgeren til at udstede Skjøde til ham. Endnu bemærkes, at Afgjørelsen af forskellige i Forbindelse med Exekutionen stående Spørgsmål, navnlig Fastsættelsen af Grstatningssummer, i Overensstemmelse med det i § 451 opstillede Hovedprincip ved § 454 er henlagt til Fogden.

I § 455 handles der om Domme, som lyde på, at Domfældte skal undlade Noget. Også med Hensyn til disse Domme gennemføres det Hovedprincip, at Undladelse af at efterkomme Dommen ikke ad den civile Retsforfølgningens Vej pådrager Dom fældte andre Følger, end at han skal give Domhaveren Erstatning for det Tab, han lider ved Dommens Overtrædelse. Hvis Størrelsen heraf ikke er fastsat i Dommen — hvad der kun sjældnere vil være Tilfældet — bestemmes Erstatningen under Fogedforretningen efter Reglerne i § 451. Dog hvis Domhaveren anlægger Straffefag efter § 456, vil Erstatningen for Dommens Overtrædelse kunne fåes ansat i Forbindelse med Straffen. Ved Siden af ovenførte Regler om Dommens egentlige Exekution bør der imidlertid opstilles et Strasansvar for modvillig Ulydighed mod Domme af heromhandlede Art. Dette Ansvar

bor, i Lighed med hvad der bestemmes i Fdg. 6te April 1842 § 8, for det Forste kunne indtræde, når en Dom hvorved det pålægges at undlade Noget, overtrædes, men for det Andet bør det med selvsamme Foje også kunne finde Anvendelse, når Domfældte undlader at efterkomme en Dom, hvorved det er pålagt at føretage Noget, hvortil han fuldtvel er istand. Herom findes de fornødne Regler i § 456, med Hensyn til hvilken Paragraf iøvrigt bemærkes, at når Domfældte ikke handler i egentlig svigagtig Hensigt, således at der må siges at føreligge et Bedrageri, kan det Forhold, modvillig at sidde en Dom overhørig, væsentlig kun opfattes som en Forbrydelse mod Domhaveren. Det er derfor bestemt, at det omhandlede Straffansvar skal gjøres gjældende under en af Domhaveren anlagt Sag, hvorimod offentlig Forfølgning ikke af den Grund kan finde Sted. Betingelsen for Straffansvaret er, at Domfældte „modvillig undlader" eller „forsætlig

overtræder". Der må altså fordres subjektive Betingelser, der berettiger til at opfatte Domfældtes Opførsel som en Ulydighed eller passiv Modstand mod Statens til Rets håndhævelsen trufne Foranstaltninger. Da imidlertid Djemedet med den i § 456 omhandlede Straf væsentlig er at skaffe Domhaveren Fyldestgjørelse, og da der ikke bør undlades Noget, som kan tjene til at opmuntre eller bevæge Domfældte til at rette for sig, er det foreslået i Paragrafen at indsætte en Bestemmelse om, at den idømte Strafs Fuldbrydelse og den begyndte Strafs Fortsættelse skal standses, når Domfældte i alle Måder retter for sig, en Regel, hvortil der haves et Sidestykke i Straffelovens § 254. Derhos er det som en naturlig Anvendelse af samme Tanke bestemt, at det Samme skal gjælde, når Domhaveren ved Anvendelse af den i § 451—455 angivne Fremgangsmåde har opnået enten Fyldestgjørelse af sin Ret eller dog den Sikkerhed for samme, som ligger i Opnåelsen af Udlæg for Vederlaget.

Endelig har § 456 i Overensstemmelse med Fdg. 6te April 1842 § 8 optaget en Regel om, at Domhaveren, når en Straffedom af det angivne Indhold er afsagt over Domfældte, kan fordre det executive Politis Bistand til hans Rets Gjennemførelse. Denne Regel, som i det citerede Lovbud kun var udtalt med Hensyn til Undladellesdomme, er her gjort anvendelig på alle Domme. Politiet vil altså, når Talen er om Domme, som gå ud på Udleveringen af rørlige Ting, efter Domhaverens Begjæring have med de til dets Rådighed stående Midler at eftersøge Tingene og derefter fåvidt muligt bringe dem tilstede. Det er indlysende, at når Domhaveren ikke ved et så energisk Middels Anvendelse kan komme til sin Ret, har det Offentlige ikke Magt til at gjøre Mere eller Videre for ham i denne Retning.

Det kunde synes, at den i § 451 givne Hovedregel ikke vil være fyldeftgjørende i alle Tilfælde, navnlig ikke når Talen er om Domme, som gå ud på noget i sig Uvurderligt, og der kunde herefter spørges, om det ikke vil blive nødvendigt i sådanne Tilfælde at beholde

Tvangsmulksystemet. Dette kan dog formentlig ikke antages. Domme af et sådant Indhold ville sjælden forekomme, og forsåvidt dette dog undtagelsesvis kan blive Tilfældet (som Exempler kunne nævnes Domme, der gå ud på Udlevering af visse Breve og Papirer, Domme, som gå ud på, at Domfældte skal undlade en for Domhaveren ubehagelig Handling, hvis Foretagelse dog ikke påfører denne noget Pengetab), vil en sådan Doms Betydning formentlig være tilstrækkelig sikret ved de øvrige i nærværende Underafdeling givne Regler. I nogle af de anførte Tilfælde er Dommen af et sådant Indhold, at den umiddelbart kan bringes i Udførelse af Fogden efter Reglerne i §§ 452—454; men hvis dette enten på Grund af de faktiske Omstændigheder (at Fogden f. Gx. ikke kan finde de Breve eller Papirer, hvorom der handles), eller efter Dommens Indhold er umuligt, vil Domhaveren have tilstrækkelig Beskyttelse i Reglerne i § 456, hvorefter han dels i Overensstemmelse med det Foranførte kan få Domfældte anset med Straf, dels, når Straffedom er afsagt, kan få det executive Politis Bistand til sin Rets Gjennemførelse. Lader Dommen sig hverken ved Fogdens eller Politiets Hjælp iværksætte, må man lade sig neje med, at Lovgivningen ved Straffebestemmelser (jfr. navnlig Udkastets § 456) værner Domhaveren mod modvillig Oversiddelse af Dommen; herved ydes der ham også i det Væsentlige alt, hvad en berettiget Anvendelse af Tvangsmulkt kunde føre til. Hvad sanligt angår Domme vedrørende familieretlige Forhold, må det for det Forste erindres, at der ved disse sjælden vil være Tale om at fastsætte Noget, der skal føres igjennem ved en egentlig Exekution. Men selv hvor dette er Tilfældet, vil der neppe vise sig nogen Trang til Tvangsmulksystemet. Således ville Domme, som pålægge en Person at udlevere et Barn, kunne exekveres af Fogden efter deres umiddelbare Indhold i Henhold til Analogien af § 453, og hvis Domfældte skulde førstikke Barnet, vil Straffebestemmelsen i § 456 være tilstrækkelig, forsåvidt Domfældtes Forhold ikke endog måtte egne sig til Straf efter Straffelovens § 213. Hvad endelig angår Domme, hvorved en Per-

son i Medfør af Frd. 5te Marts 1734 tilpligtes at indgå et Ægteskab, vil det vistnok erkjendes, at der ikke er Grund til for disses Vedkommende at bibeholde Tvangsmulksystemet. Afset fra, at Anvendelse af Tvang på det nævnte Område i højeste Grad må erkjendes at stride imod Nutidens sædelige Anskuelser og derfor vel også tør antages lejlighedsvis at ville blive afskaffet, må det fremhæves, at det Hensyn til Kvindens krænkede Ære, som man plejer at våberåbe sig som en afgjørende Grund for at pålægge Mandspersonen en Pligt til at ægte hende, vil kunne fyldestgøres på anden Måde, navnlig ved en Regel af samme Indhold som Reglen i D. L. 3—16—16—8 (at hun ikke stal lide Skade på sin Ære).